

Силабус курсу Арттерапевтичні технології

Освітній ступінь: магістр
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма «Управління навчальним закладом»
Кількість кредитів – 3
Рік підготовки, семестр – I/II рік, II/III семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: Очні консультації: вівторок: 12.30-15.00, ауд. 231.
 Онлайн- консультації: у viber групі курсу кожного дня з 16-00 до 17-00.
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти і менеджменту соціокультурної діяльності Сорока Ольга Вікторівна
Контактні телефони викладача:	380673542805
E-mail викладачів:	Sorokaolga175@gmail.com
Сторінка викладача	http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/s/3328-soroka-olha-viktorivna
Сторінка курсу в Moodle	https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=2290

Анотація дисципліни

У навчальних планах ОПП «Управління навчальним закладом» дисципліна «Арттерапевтичні технології» є вибірковою навчальною дисципліною, яка має забезпечити формування необхідних теоретичних знань та практичних умінь майбутніх керівників закладів у сфері освіти та виробничого навчання. У курсі «Арттерапевтичні технології» розглядаються зміст та історичні аспекти арт-терапії, особливості роботи у групі, різновиди арттерапевтичних технологій.

Мета курсу – сформувати системні знання теорії та практики арттерапії та здатність розвивати теоретичні, методичні і прикладні компетентності у сфері арттерапії.

Зміст дисципліни «Арттерапевтичні технології» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 073 Менеджмент, норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

Години (лекц./ сем.)	Тема	Результати навчання	ПРН із ОПП	Завдання
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи арттерапії				
2/2	Тема 1. Арттерапія як вид	Розкрити зміст вихідних арттерапевтичних понять. Обґрунтувати переваги	ПРН 1 ПРН 3	Усна відповідь, практичні завдання, есе

	психотерапії	арттерапії. Проаналізувати форми арттерапевтичної роботи. Розкрити характерні особливості арттерапевтичної діяльності. Визначити умови проведення відкритих сесій. Описати арттерапевтичний кабінет і його оснащення. Проаналізувати способи оцінки й реєстрації арттерапевтичної діяльності		
2/	Тема 2. Історичний аспект арттерапії	Дослідити особливості використання мистецтва в Стародавній Греції та Стародавньому Китаї. Проаналізувати становлення арттерапії. Дослідити арттерапію як емпіричний метод, як самостійний напрям. Охарактеризувати напрями використання мистецтва в корекційній роботі	ПРН 2	Усна відповідь, інформаційне повідомлення
2/2	Тема 3. Арттерапія в роботі з дітьми і підлітками	Розкрити потенціал арттерапії у роботі з дітьми і підлітками. Представити поетапну структуру проведення арттерапевтичного заняття з дітьми. Проаналізувати методику обговорення дитячих малюнків В. Оклендер. Дослідити можливості арттерапії при корекції дитячих страхів	ПРН 7 ПРН 9	Усна відповідь, практичні завдання
2/	Тема 4. Арттерапія з різними групами клієнтів	Охарактеризувати арттерапевтичну роботу з людьми з особливими потребами. Представити методи роботи з людьми літнього віку. Розкрити особливості арттерапевтичної роботи з правопорушниками. Дослідити потенціал арттерапії в роботі з бездомними	ПРН 9	Усна відповідь, практичні завдання
Змістовий модуль 2. Технології арттерапії				
4/2	Тема 5. Види арттерапевтичних технологій	Дослідити галузі використання танцтерапії. Охарактеризувати ігрову терапію, характерні	ПРН 7	Усна відповідь, практичні завдання

		особливості гри. Описати гуманістичну ігрову терапію. Проаналізувати особливості роботи з дітьми. Дослідити процедуру групової психодрами. Розкрити характерні особливості фототерапії. Визначити функції фотографії. Дослідити потенціал музикотерапії та механізми впливу музики на людину		
2/2	Тема 6. Проективні графічні методики	Охарактеризувати малюнок у психологічній діагностиці. Проаналізувати сфери тем для малювання. Розкрити особливості проективного малювання в арттерапії. Представити класифікацію проективних графічних тестів. Визначити принципи інтерпретації проективних ознак в малюнках	ПРН 7	Усна відповідь, практичні завдання
2/2	Тема 7. Казкотерапія як форма терапії творчістю	Розкрити сутність поняття «казкотерапія». Дослідити функціональні особливості казок. Проаналізувати методичні особливості психологічної роботи з казками. Охарактеризувати методичні прийоми, що полегшують використання казок в психотерапевтичній роботі. Дослідити прийоми роботи з психотерапевтичними казками (для аналізу, для знайомства з текстом). Проаналізувати потенціал казок для індивідуального консультування. Представити модель психотерапевтичної казки	ПРН 9	Усна відповідь, практичні завдання
2/2	Тема 8. Техніки арттерапії	Робота з технікою медитативного малюнка – мандала. Робота з технікою спрямованої візуалізації.	ПРН 7	Усна відповідь, практичні завдання

		Аналіз етапів проведення спрямованої візуалізації		
--	--	---	--	--

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК2	Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК4	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; формування стійкого світогляду та наполегливості у досягненні мети.
ЗК5	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	Фахові компетентності
СК2	Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани відповідно до державної та регіональної освітньої політики та правових основ діяльності організації.
СК3	Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.
СК6	Здатність формувати лідерські якості та демонструвати здатність працювати у групі у процесі управління розвитком та мотивацією персоналу.
СК8	Здатність використовувати психологічні технології, які сприяють формуванню ціннісно-мотиваційної сфери персоналу, проявляти творчість і креативність у його повноцінному професійному та особистісному розвитку.
СК 13	Здатність до самостійного опанування новими знаннями, використання сучасних освітніх та дослідницьких технологій у сфері менеджменту.
СК 16	Здатність підтримувати професійне здоров'я персоналу та формувати безпечне освітнє середовище.

Основні джерела

1. Вознесенська О.Л. Ресурси арт-терапії на допомогу вимушеним переселенцям. Практичний посібник для тренерів. Київ : Human Rights Foundation, 2018. 50 с.
2. Куртішова І. Арт-терапія для дітей: майстер-клас для педагогів. *Психолог дошкілля*. 2015. № 7. С. 24–26.
3. Підлипна Л. В. Психотерапія мистецтвом: програма з основ арт-терапії. *Психологічна газета*. 2008. № 6. С. 3–15. Закінч. Поч.: № 5.
4. Полозюк Ю. Застосування технік фототерапії в діяльності психолога. *Психолог*. 2014. № 23. С. 21–23.
5. Полякова Н. Корекція емоційно-поведінкових розладів засобами музичної терапії. *Психолог. Шкільний світ*. 2005. № 39. С. 27–31.
6. Скар О. Арт-терапевтична техніка «колаж» у роботі психолога. *Психолог. Шкільний світ*. 2009. № 9. С. 12–14.
7. Сорока О. В. Арт-терапевтична компетенція як складова професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2016. № 2 (12). С. 301–306.

8. Сорока О. В. Арт-терапевтична програма реабілітації дітей, які опинились у складних життєвих обставинах. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки : збірник наукових праць / за ред. проф. А. Ситченка. № 4 (55), грудень 2016. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. С. 184–188.
9. Сорока О. В. Використання арт-терапевтичних технологій у підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки : збірник наукових праць / за ред. проф. Анатолія Ситченка. № 3 (54), вересень 2016. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. С. 87–92.
10. Сорока О. В. Можливості арт-терапії в інклюзивній освіті дітей з особливими потребами. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету : збірник наукових праць*. Серія «Педагогічні науки». Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2019. Вип. 45. С. 163–172.
11. Сорока О. В. Можливості комплексних арт-терапевтичних технологій у педагогічній реабілітації дітей з особливими потребами. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Педагогічні науки 2017. № 1 (306). Ч. I. С. 186–195.
12. Сорока О. В., Калаур С. М. Потенціал арт-терапії в процесі формування позитивного інклюзивного освітнього середовища дошкільних навчальних закладів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя : КПУ, 2018. Вип. 58–59 (111–112). С. 207–215.
13. Сорока О. В. Арт-терапія: теорія і практика : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2014. 188 с.
14. Стреж Л. Техніка «мандала»: техніка з трансперсонального напрямку арт-терапії. *Психолог дошкілля*. 2013. № 1. С. 18–21.
15. Терлецька, Л. Г. Арт-терапія як метод дослідження творчого аспекту психічного здоров'я особистості. *Психологічна газета*. 2006. № 1. С. 3–14.
16. Шидлюх С. Аналіз зарубіжного досвіду використання арт-терапії у корекційній роботі з дітьми-жертвами насилля. *Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей* : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / за заг. ред. О. Кікінежді. Тернопіль : Стереарт, 2014. С. 129–132.
17. Soroka O. Warunki formowania i rozwoju art-terapii. *Nauczyciel i Szkoła Myslowice* : Wydawnictwo Gornoslaskiej Wyzszej Szkoły Pedagogicznej imienia Kardynala Augusta Hlonda, 2013. Nr 2 (54). St. 69–79.
18. Cathy A. Malchiodi. Handbook of art therapy. The Guilford Press, New York, 2003. 481 p.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише підготовки практичних завдань у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих

текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

• **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять як правило є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи аспіранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання магістрантів також здійснюється в он-лайн режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацювати у визначений час згідно з графіком.

• **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного і модульного (60 балів), та підсумкового оцінювання (наприклад, екзамен не більше 40 балів). При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4): опитування під час занять тести, завдання, обговорення ситуацій)	20
Модуль 2 – (теми 5-8) – усне і письмове опитування, тести, проблемні лекції, моделі, презентації	40
ІНДЗ – тренінг	20
Залік – тести, завдання	20
Всього	100

Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ 1				Сума	ЗМ 2				Сума	ІНДЗ	Підсумковий (залік)	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	За модуль	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	За модуль			
10		10		20	10	10	10	10	40	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо магістрант попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: професійне здоров'я, психодіагностика, психологія управління.

Формат дисципліни

Змішаний (blended) - дисципліна має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання. Blended Learning - викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

До силабусу також готуються матеріали навчально-методичного забезпечення:

навчальний контент (розширений план лекцій, презентації, відео);

тематика та зміст практичних робіт, ІНДЗ;

завдання для підсумкового контролю (тести);

електронне навчання в системі Moodle.